

“Espero poder donar una imatge total del comerç a Efes”

Entrevista a Horacio González, investigador en formació de l'ICAC

“Espero poder donar una imatge total del comerç a Efes”

Horacio González col·labora amb l'Institut Austríac d'Arqueologia en les excavacions a la ciutat grecoromana d'Efes (Selçuk, Turquia) des del 2010. La missió aplega 300 investigadors de països diversos, la majoria austríacs, alemanys i turcs. Ell dins d'aquest gran equip s'ocupa de les àmfores romanes i bizantines. A l'ICAC és investigador en formació i

treballa en la seva tesi, sobre comerç hispà amb la Germània inferior.

Parla'ns d'Efes.

Efes és un empori comercial i un lloc sagrat. És la capital de la província romana d'Àsia, una de les grans metròpolis del món romà juntament amb Roma, Alexandria, Cartago, Antioquia i, a partir del segle IV dC, Constantinoble.

Bon lloc per a un arqueòleg.

Sí, sobretot també perquè l'Efes hel·lenística i romana s'abandona al segle XIII i no hi ha hagut ocupació posterior. És una ciutat que surt esmentada molts cops en els textos sagrats de jueus i cristians. De fet hi va haver molta concentració de cristians des d'un primer període, i en part això va facilitar la transformació com a lloc de culte pagà, centrat en el culte a la deessa Àrtemis, a lloc de culte i pelegrinació cristià.

Quin canvi!

El culte a Àrtemis, que va durar dins al segle IV dC, proveïa de tanta riquesa que no s'hi podia renunciar! Efes era el "banc d'Àsia", lloc de pelegrinatge... La capitalitat sacra la manté amb el cristianisme a través del culte a Sant Joan Baptista.

I també en fa font de riquesa?

La riquesa li venia de l'explotació i comercialització de béns agropecuaris i, efectivament, d'objectes sagrats, com ara figuretes de la divinitat. També es venia com a relíquia de Sant Joan Baptista la seva "pols sagrada", que era la prova que era viu, perquè quan es movia aixecava aquesta pols... Però, si ens parem a pensar, el que és curiós és que no s'optés per al culte a la Mare de Déu.

Per què?

Perquè té moltes similituds amb Artemis, deessa anatòlica de la fertilitat, i també verge. Però no hi ha documentades pelegrinacions marianes fins al segle XIX, quan dins del corrent general de l'església catòlica es desenvolupa el culte marià basat en visions de diverses monges.

Efes és un jaciment històric. Ja deu quedar poc per excavar.

Al contrari! Només hi ha excavat entre el 5 i el 10%: les places, els carrers principals, el teatre, les dues àgores, les cases aterassades... Però queda molt! Hi ha zones molt interessants tapades.

Per exemple?

L'estadi, que és dels més grans de l'imperi romà! A més també s'ha de treballar l'articulació de la ciutat amb el territori. Es coneixen, per exemple, per prospeccions, set aqüeductes. I respecte al meu tema d'estudi, les àmfores i les ceràmiques, sols hi ha indicis de dues terrisseries, però no s'han localitzat ni els forns!

Com és el teu treball amb les àmfores?

De moment he treballat amb material que prove de l'àgora ciutadana i de la casa aterrassada número 2, i ara també volem estudiar les del port tardoantic. Hi ha moltíssim material. Jo faig fitxes dels fragments i determino de quin tipus d'àmfores són, en faig fotos i dibuixos, miro la pasta al microscopi... Determinar la procedència és molt important: és el que permet entendre la importància de la importació i, amb les àmfores locals, la importància de l'exportació.

Què esperes poder saber de nou?

Espero seguir-hi treballant i poder contribuir a acabar donant una imatge total del comerç a Efes. Les àmfores són el millor indicador pel seu caràcter de pedra artificial que resisteix el pas dels segles, i és de les poques restes arqueològiques del moviment comercial.

Avui Efes és un referent turístic.

Sí. Efes, actualment la ciutat de Selçuk, té una mitjana de dos milions i mig de visitants a l'any, molts dels quals són cristians. Té més visitants que Pompeia entre altres coses perquè des dels anys 60 la ciutat propera de Kusadasi és lloc d'aturada de creuers.

Text i fotos de Carme Badia i Puig

Maig del 2012